

RAPPORT ANNUAL 2003/04

1. Introducziun

Cultura gauda aunc adina memia pauc reconuschientscha e consequentamein il sustegn giavischau. Quella constataziun vala era per nosa vischnaunca e regiun. Aschia stuein era nus sbatter di per di per empau dapli reconuschientscha. Quella situaziun ha en emprema lingia consequenza sil sustegn finanziel. Ei drova vinavon gronda lavur da perschuasium tier il pievel, las instituziuns e las autoritads politicas. Nus vegnin vinavon a sespruar da gudignar onn per onn empau dapli reconuschientscha. Era Vus preziosi commembers e lecturs dalla Tuatschina saveis sustener nus en caussa. Ina tiara, respectiv ina vischnaunca senza cultura, ei ina paupra vischnaunca. Quei manegiein nus buca el senn material, mobein el patertgar da mintga di, ella veta e relaziuns humanas e buca sco davos ella qualidad da viver. Nus stuein saver s'identificar cul vargau per haver bunas perspectives ed era visiuns per igl avegnir. Paupers lein nus en mintga cass buca esser ed aschia sespruar da mantener ina cultura che viva, ina cultura che sepaga. Quels patratgs dattan adina puspei anim da continuar e da luvrar per ils sczis culturals da nosa vallada. Il rapport che suonda duei dar ina cuorta investa dallas activitads digl onn vargau dil Forum cultural Tujetsch.

2. Casti da Putnengia

Suenter onns da preparaziun eis ei finalmein gartegiau da dar l'entschatta allas lavurs da restauraziun e conservaziun dalla Ruina da Putnengia. Cun agid da differentas varts ein las lavurs per l'emprema etappa proghedidas per cumpleina cuntentientscha. Era las instanzas dil cantun ein fetg cuntentas cun las lavurs e l'entira organizaziun sil plaz da lavur. Quei vegn cundiziunau per retscheiver il sustegn. Ils 24 da november 2003 havein nus retschiert dil departament d'educaziun, cultura e protecziun digl ambient dal Grischun il consentiment per in sustegn finanziel ella rama da 20% dils cuosts, maximal 42'600.00 francs. Plinavon havein nus retschiert per igl onn 2003 dalla vischnaunca da Tujetsch ina contribuziun da 40'000.00 francs. L'emprema etappa ha caschunau cuosts da rodund 70'000.00 francs.

Cun la secunda etappa havein nus entschiet ils 23 d'ust 2004. Uonn quintein nus cun cuosts da rodund 60'000.00 francs. Ils cuosts totals per la restauraziun e conservaziun dalla Ruina da Putnengia muntan à 240'000.00 francs. Tenor il plan da lavur quintein nus da stuer prolunghir per in onn, aschia che las lavurs san vegnir terminadas pér el decuors digl onn 2006.

Tier las lavurs da preparaziun per la secunda etappa havein nus anflau interessantas caussas buca prevedidas. Cunzun l'entrada avon il foss principal ed ina annexa avon il casti han svegliau nies e surtut igl interess dil cantun. Duront la stad havein nus saviu beneventar ils responsabels digl Uffeci cantunal da monuments historics dr. Hans Rutishauser e dil survetsch archeologic signur Urs Clavadetscher. Era els ein fascinai dallas anfladas che dattan pardetga d'in object special sisum la Cadi.

Nus essan vinavon visai sin il sustegn dalla populaziun, dalla vischnaunca e dil cantun per saver terminar las lavurs da restauraziun e conservaziun. La Ruina da Putnengia vegn ad enrihar nosa vallada e cunzun la historia locala.

3. Archiv cultural

Dapi igl onn 1998 essan nus sin la tscherca da localitads per in archiv cultural. Tochen oz survescha igl archiv communal a differentas intenziuns, denton buca alla intenziuns per in archiv cultural. Tuttas pusseivladads han fatg naufragi muort la munconza da sustegn. Era in archiv sto viver e cheutras esser accessibels per la populaziun.

Nus vegnin vinavon a perseguitar e sespruar d'anflar las localitads. Era cheu essan nus visai sin las autoritads communalas. Mo cun lur sustegn vegn ei ad esser pusseivel d'endrizzar in archiv cultural. Enzatgei unic en nosa regiun.

4. Notg da film uost 2004

Igl onn vargau havein nus saviu organisar comunablamein cun la televisiun romontscha ina notga da film. Il success cun varga 200 aspectaturs ha intimau nus da continuar cun ina atgna occurrenza. La

part principala ei stada dedicata al puresser tuatschin da pli baul. Quella part ha cattaü grond interess tier ils aspectaturs. D'ina vart han ins saviu prender enconuschientscha dil svilup dils davos 30 onns sil sector puresser. Biaras fatschas enconuschentas han gia bandunau il terreste, quei che ha era procurau per empau melanconia. Autras fatschas e tgaus han midau empau la tschera e colur – quei ch'ei vegniu quitaü cun bein enqual risada.

La gruppa „movie encarden" ha presentau il niev film *La cadeina smaledida*. Era quei film ha cattaü grond interess pertgei ch'el tractava in tema actual. La cadeina da brevs ch'empermetta caussas nunpusseivlas ha mess en pitgira ina famiglia. Gion Hosang ei medemamein staus responsabels per la tecnica. Ad els in grond engraziament per il sustegn e la producziun da films.

Ella tiarza part han ils aspectaturs astgau eleger denter treis films. Cun la plema ei il film *Achtung fertig Charlie* ius. Cun las treis parts havein nus sespruau da gartegiar tut ils gusts da films.

Deplorablamein havein nus stuiu dislocar las producziuns en sala da gimnastica muort la schliat'aura. Tonaton havein nus saviu beneventar varga 100 persunas a nossa notg da film. Ils proxims onns vegnin nus a continuar cun la notg da film e sespruar adina puspei d'anflar in attractiv program per giuven e vegl.

Il niev placat ei vegnius creaus digl artist e scolast Linus Flepp – ad el in grond engraziament per siu sustegn spontan. Il placat vegn ad animar mintg'onn da visitar nossa occurrenza.

5. Calender

Per igl onn 2004 ei il tierz calender cun fotografias veglias da nossa vallada cumparius. Nus havein danovamein saviu vender la gronda part dils calenders. Cun quellas entradas savein nus financiar ina part da nossas activitads.

En cuort temps cumpara il calender 2005. Il niev calender cuntegn veglias fotografias da Lucas Berther e quei en colur. Da gliez temps segiramein ina raritad. Nus sperein vinavon sin Vies sustegn cun la cumpra dil calender.

6. Conclusiun

Ils temps varga bia memia spert. Nus havein aunc bia projects, giavischs e forsa visiuns. Denton stuein nus esser pertscharts che mintga project pretenda in grond engaschi ed igl agid da mintga vart. Cun pigns pass lein nus contribuir enzatgei per nossa cultura ed aschia saver enrihir la veta da mintga di. Alla fin da nies rapport s'auda ei d'engraziar a tuts ch'ei sin ina moda ni l'otra segidai e s'engaschai per ils fatgs culturals en nossa vischnaunca. Cun grond entusiassem e plascher havein nus gia priu enta maun il niev onn.

Forum cultural Tujetsch
la suprastanza